

Uloga testa inhibitorima protonske pumpe (IPP-test) u dijagnostici gastroezofagealne refluksne bolesti (GERB)

Gastroezofagealna refluksna bolest (GERB) definirana je prisustvom refluksa želučanog sadržaja u jednjak i dišne puteve, a uključuje sve osobe koje su zbog refluksa izložene riziku nastanka organskih komplikacija jednjaka i bronhopulmonalnog sustava i one osobe koje imaju bitno poremećenu kvalitetu života zbog refluksnih simptoma.

Širok je spektar simptoma i znakova refluksne bolesti i visoka je prevalencija endoskopski negativnog GERB-a (tablica 1). Sve to otežava jasan dijagnostički i terapijski pristup refluksnoj bolesti. Dijagnostička palata uključuje anamnezu sa specifičnim pitanjima, test inhibitorima protonske pumpe i gornju endoskopsku pretragu.

Svim bolesnicima sa žgaravicom nije potrebno izvršiti endoskopski pregled. Indiciran je u sljedećim slučajevima: 1. bolesnicima sa žgaravicom koji su dobili lijekove za refluksnu bolest, empirijsku terapiju, ali i dalje imaju smetnje ili se simptomi ponavljaju; 2. bolesnicima koji imaju otežano gutanje, bol u epigastriju, atipične znakove bolesti, alarmantne simptome; 3. svim bolesnicima, starijim od 50 godina, koji se prvi put javljaju sa znakovima refluksne bolesti.

Najčešće se dijagnoza GERB-a postavlja na temelju tipičnih refluksnih simptoma. Žgaravica, češće udružena s regurgitacijom, smatra

Gastroezofagealna refluksna bolest (GERB) česta je u općoj populaciji. U zapadnom se svijetu simptomi GERB-a pojavljuju u oko 20 do 40% populacije, a dnevna pojava žgaravice javlja se u 20% odraslih. Naziv gastroezofagealna refluksna bolest uključuje sve osobe koje su izložene riziku nastanka organskih komplikacija jednjaka i bronhopulmonalnog sustava zbog refluksa želučanog sadržaja u jednjak i dišne puteve i one osobe koje imaju bitno poremećenu kvalitetu života zbog refluksnih simptoma. Najčešće se osobe s refluksnim simptomima prvo jave liječnicima opće prakse, a tek manji broj njih izravno gastroenterolozima. Stoga je važno istaknuti da otkrivanje te bolesti i njeno liječenje jest u domeni liječnika opće prakse

se tipičnim simptomom bolesti. U nedostatku „zlatnog standarda“ za dijagnozu GERB-a pojava žgaravice, kao jedinog ili vodećeg simptoma, smatrala se dostatnom za dijagnozu bolesti. Ipak, dijagnoza postavljena na temelju žgaravice i regurgitacije je suboptimalna. Njena specifičnost je 78%, a osjetljivost 60%.

Test inhibitorima protonske pumpe

Kako bi se povećala točnost dijagnoze GERB-a i njegovih ekstraefagealnih simptoma, uz anamnezu je predloženo kratkotrajno propisivanje inhibitora protonske pumpe (IPP), nazvano test-inhibitorima protonske pumpe. Kako je žgaravica dominantan simptom refluksne bolesti, a primjena IPP-a brzo smanjuje bol, korisno je empirijsko testiranje IPP-testom. Obično se tijekom sedam dana propisuje IPP u dvostrukoj dozi (2x standardna doza). Ako se simptomi GERB-a smanje za 75%, test se smatra pozitivnim, a osjetljivost mu je oko 83%. Međutim, s testiranjem treba biti oprezan. Testiranje ne treba primijeniti bez prethodnog endoskopskog pregleda bolesnicima starijim od 50 godina i onima s alarmantnim simptomima (tablica 2).

Ako se pak posumnja na ekstraefagealne refluksne simptome, provodi se isti taj test ali tijekom tri mjeseca. Unutar nekoliko dana bitno se smanje tipični simptomi GERB-a ili nestaju. Za značajno smanjenje bronhopulmonalnih i ORL-simptoma, ako su povezani s refluksom, treba proteći najmanje tri mjeseca.

Ipak, postoje i zamjerke tom testu. Zbog preklapanja simptoma refluksne bolesti s funkcijskim, dispeptičkim smetnjama test može imati placebo-činak ili može biti lažno negativan. U slučaju neerozivne refluksne bolesti (NERB), kod koje dominiraju funkcijske smetnje, moguć je slab odgovor na IPP-test. Rezultati nekoliko recentnih meta-analiza upućuju na konfliktne, različite vrijednosti i koristi od IPP-testa.

Unatoč navedenom i u nedostatku alternativne metode, zbog svoje jednostavnosti i neagresivnosti, IPP-test se smatra senzitivnim za dijagnozu GERB-a, nekardijalne boli u prsima i kao preliminarni dokaz ekstraefagealnih simptoma GERB-a. U svakodnevnoj općoj praksi, zajedno s anamnezom, IPP-test se smatra korisnim za potvrdu gastroezofagealne refluksne bolesti i ekstraefagealnih refluksnih smetnji.

*Prof. dr. sc. Roland Pulanić, dr. med.
Centar za intervencijsku gastroenterologiju,
Zavod za gastroenterologiju i hepatologiju*

*Klinika za unutarnje bolesti Rebro,
KBC Zagreb*

TABLICA 1. Simptomi refluksne bolesti

Tipični (ezofagealni simptomi)	Atipični i ekstraefagealni simptomi
<ul style="list-style-type: none"> • žgaravica • regurgitacija 	<ul style="list-style-type: none"> • astma • aspiracija sadržaja • nekardijalna bol u prsima • kronični laringitis • globus sindrom • promuklost • erozija zubi • hipersalivacija • štucanje

TABLICA 2. Alarmantni simptomi refluksne bolesti

<ul style="list-style-type: none"> • disfagija • gubitak tjelesne težine 	<ul style="list-style-type: none"> • anemija • krvarenje
--	--